

TEGEN DE KWAKZAL

TE 4547

UITGAVE VAN DE VERENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ, VERENIGING ALTERNATIEVE BEHANDELMETHODEN EN TOT BESTRIJDING VAN DE KWAKZALVERIJ

Ledenbestand

Er zijn het afgelopen jaar diverse ledenmutaties niet verwerkt in ons ledenbestand. Dit heeft ondermeer tot gevolg gehad dat nieuwe leden pas laat of in het ongunstigste geval helemaal niet iets van ons hebben vernomen. Wij bieden hiervoor onze verontschuldiging aan. Het beheer van het ledenbestand hebben wij inmiddels in eigen hand genomen.

Wij hadden een brochure van onze vereniging laten meezenden met het Pharmaceutisch Weekblad. Dit is voor een veertigtal apothekers aanleiding geweest om zich als lid bij onze vereniging aan te melden. Het bestuur is hierover zeer verheugd.

De secretaris

Registratie van homeopathische middelen

Dr. J.F.F. Lekkerkerker

Een nieuwe taak voor het College ter beoordeling van geneesmiddelen

Uw vereniging staat terecht kritisch tegenover niet reguliere geneeswijzen. U staat hierin niet alleen, met u zijn er andere collegae die zich afvragen waarom het College ter beoordeling van geneesmiddelen de taak heeft gekregen om homeopathica te gaan registreren. Ik verwijs maar naar ingezonden brieven in het NTvG en Farmaceutisch weekblad. Ik hoop met deze voordracht achtergronden te geven over het waarom. Het College ter beoordeling van geneesmiddelen registreert vanaf 1963 geneesmiddelen. Een taak die in de loop van de jaren alleen maar is uitgebreid. Denk maar aan bloedproducten, vaccins en allergeen. Het heeft daarin een zelfstandige bevoegdheid die hem door de wet is opgedragen. U moet zich realiseren dat het College de wet uitvoert. Dat is zijn taak. De wet bepaalt dat het College beslist over de toelating van geneesmiddelen in Nederland en dat het College in tegenstelling tot soortgelijke comités in andere landen geen adviserend lichaam van de minister is. Het is daarnaast vanaf 1996 wettelijk belast met de registratie van homeopathische farmaceutische producten. In mijn voordracht wil ik ingaan op een aantal zaken:

- Waarom zijn homeopathische middelen geneesmiddelen in de zin van de wet.
- Wettelijke achtergrond en het besluit homeopathische farmaceutische producten en onderscheid tussen producten volgens artikelen 4 en 6.
- Maatschappelijke verantwoordelijkheid van het College. Criteria van beoordeling (van afwijzing).

Homeopathische middelen zijn geneesmiddelen in de zin der wet

Waarom zijn homeopathica geneesmiddelen in de zin van de wet? Waarom zijn zij onderhevig aan de verplichting om te worden geregistreerd voordat zij op de markt worden gebracht? Wat

maakt overigens een middel - en ik praat nu niet alleen over homeopathica - tot een geneesmiddel? De wet en de jurisprudentie zijn duidelijk. Een substantie die bestemd is te worden gebruikt of op enigerlei wijze wordt aangeduid of aanbevolen als zijnde geschikt in de volgende drie situaties, is een geneesmiddel:

- voor het genezen, lenigen of voorkomen van ziekte, ziekteverschijnsel of gebrek.
- voor het stellen van een diagnose.
- om een functie van organen te beïnvloeden, verbeteren of herstellen.

Met andere woorden: als het middel wordt aangeraden om te gebruiken bij een ziekte, voor het stellen van een diagnose of om een lichamelijke functie te beïnvloeden, betekent dit dat het middel juridisch een geneesmiddel betreft. Dit kan blijken uit de informatie zoals bijgesloten bij het geneesmiddel, maar ook uit algemeen beschikbare informatie. Homeopathica worden toegepast bij klachten, of ziekten. Dit maakt een homeopathicum derhalve juridisch tot een geneesmiddel. Voordat geneesmiddelen op de markt kunnen worden gebracht moeten zij geregistreerd worden. Maar registratie betekent eerst een beoordeling.

Achtergrond van het Besluit Homeopathica

Geneesmiddelen moeten in Nederland voordat deze op de markt worden gebracht worden geregistreerd. De Wet op de geneesmiddelenvoorziening (WOG) heeft het één en ander geregeld. Op de achtergrond spelen Europese besluiten een belangrijke rol. Het College is belast met de toelating van geneesmiddelen. Het heeft de taak te zorgen dat geneesmiddelen werkzaam zijn, veilig kunnen worden toegepast en van goede kwaliteit zijn. Deze eisen komen overeen met die welke zijn opgenomen in de Europese richtlijnen. Sinds 1963 heeft het College hierbij geprobeerd een duidelijk, consistent en consequent beleid te voeren. Toetsing van de door mij genoemde criteria vindt op wetenschappelijke basis plaats. Het College hanteert daarbij evidence based medicine. Het heeft daarmee met name bij de industrie een

(vervolg op pag. 2)

Inhoud

Registratie van homeopathische middelen: een nieuwe taak voor het College ter beoordeling van geneesmiddelen	1
Chelatiebehandeling onwerkzaam bij claudicatio intermittens	5
Correspondentie	5
Royement	7
Boekbespreking	7
Mijn eenzame strijd tegen een ziekte	9
Patiëntenorganisaties	9
H. van der Upwich 1898-1997	10
Alternatieve artsen overtreden de regels van de kunst (en de KNMG doet er niets aan)	11

Colofon

Vereniging tegen de Kwakzalverij

Oppericht 1 januari 1881

Correspondentie-adres: Jister 17-19, 8446 CD Heerenveen;
tel. 0513-625956

Bestuur:

Voorzitter: C.N.M. Renckens, vrouwenarts, Hoorn

Secretaris: H. de Vries, apotheker, Heerenveen

Penningmeester: I.H. Harms, dierenarts, Hardenberg

Leden: P.M. Siegel, psychiater, Amsterdam; dr. A.P.M. van Dam, Den Haag; mr. Th. Douma, advocaat, Haarlem; C.P. van der Smagt, huisarts, de Bilt; dr. H. Timmerman, hoogleraar farmacochemie, Voorschoten; W.M. Veenema, huisarts, Joure; W. Zijp, tandarts, Enkhuizen

Adviserende leden: S. Lelie, Middelburg; drs. P.C. Bügel, psycholoog, Groningen

Redactie: A. van Keimpema, K.R. Poststraat 8.1, 8441 EP Heerenveen, Tel. 0513-653016. Fax 0513-653160.

Mobiel 06-53247583.

Het Actieblad tegen de Kwakzalverij verschijnt 5x per jaar.

Abonnement: f 45 per jaar.

ISSN: 1383-116X

Postgiro van de Vereniging: 32237 ten name van Penningmeester van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, Hardenberg.

De contributie bedraagt thans minimaal f 50 zulks met inbegrip van het abonnement op het Actieblad tegen de Kwakzalverij; voor studenten en leerlingverpleegkundigen f 10; begunstiger wordt men door een schenking aan de vereniging van minimaal f 500.

(vervolg van pag. 1)

naam opgebouwd van een streng maar eerlijk beoordelingsorgaan. In vergelijking met de ons omringende landen beschikt Nederland daardoor over een beperkt aantal werkzame geneesmiddelen. De interpretatie van de gehanteerde criteria heeft zich de afgelopen dertig jaar ontwikkeld en komt in belangrijke mate overeen met die welke andere Europese landen momenteel hanteren. Nationaal kunnen natuurlijk de accenten verschillen.

Het beoordelen van homeopathica leverde echter problemen op, die een Europese oplossing vereisten.

Het huidige besluit homeopathische farmaceutische producten uit 1996 is een verbijzondering van de bestaande regelgeving voor de registratie van allopathische geneesmiddelen.

De vraag ligt nu op tafel waarom een registratie van homeopathica door het College ter beoordeling van geneesmiddelen geregeld dient te worden. Het antwoord op deze eenvoudige vraag zal ik proberen te geven. Dat antwoord is niet zo simpel. Een illustratie daarvan is de heftigheid waarmee de discussie wordt gevoerd: bijvoorbeeld de recente polemiek in het Pharmaceutisch Weekblad.

Laat ik beginnen met een kanttekening bij de wettelijke status van homeopathica vóór de inwerkingtreding van het bekritiseerde Besluit: homeopathica waren geneesmiddelen in de zin van de Wet op de geneesmiddelenvoorziening, waarop alle eisen waaraan geneesmiddelen moeten voldoen van toepassing zijn, behalve die van registratie.

Het gaat dan bijvoorbeeld om het vergunningstelsel voor het bereiden van geneesmiddelen. En het gaat om de eisen van Good Manufacturing Practice, zoals deze aan de fabrikant worden

gesteld. Ook het kanalisatiebeginsel, zoals dat voor geneesmiddelen geldt, is op homeopathische farmaceutische producten van toepassing: ze mogen dus uitsluitend door apothekhoudenden en drogisten worden afgeleverd.

Slechts op één punt verschilde de wettelijke status van homeopathica van die van de overige geneesmiddelen, en dat is het punt van de registratie. Vanaf 1965 bestaan er Europese Besluiten en Richtlijnen, waarin vastgelegd is dat geneesmiddelen pas dan op de markt mogen komen als ze vooraf geregistreerd zijn. Binnen de EU moesten de eisen voor registratie gelijk getrokken worden om een vrije markt voor geneesmiddelen mogelijk te maken. Op het beginsel, verwoord in Europese Richtlijn 65/65, bestond slechts een beperkt aantal uitzonderingen, zoals voor sera en vaccins, bloedproducten en radiofarmaceutica enerzijds en voor homeopathica anderzijds. De uitzondering voor de eerstgenoemde groepen geneesmiddelen bestond vanwege bijzondere eisen die aan deze producten gesteld worden. Rond 1990 zijn al deze middelen overigens al onder het regime van het College gebracht. Waarom bestond deze uitzondering ook voor homeopathica?

De voornaamste reden hiervoor is dat de normale registratieprocedure voor geneesmiddelen niet geschikt werd geacht voor de beoordeling van homeopathica. Immers om voor registratie in aanmerking te komen dient een geneesmiddel in principe te voldoen aan de bekende drie criteria: werkzaamheid, veiligheid en goede farmaceutische kwaliteit.

De criteria veiligheid en kwaliteit zijn over het algemeen niet het probleem bij homeopathica, wel een probleem is de toetsing van de werkzaamheid. Er zijn nu eenmaal gelovers en nietgelovers als het onderwerp alternatieve behandelwijzen aan de orde is. Geloof in de werking levert geen bewijs op, zoals dat gevraagd wordt bij de beoordeling van allopathische geneesmiddelen. Homeopathie wordt niet op farmacologische wijze verklaard, zoals dit gebeurt bij de allopathie, de gangbare farmacotherapie. Homeopathische hulpverleners zijn daarnaast ook van mening dat werkzaamheid niet met de gangbare methoden kan worden aangetoond.

Het besluit homeopathisch farmaceutische producten

De Nederlandse wetgever had al in een veel eerder stadium in navolging van andere lidstaten, zoals Frankrijk en Duitsland een eigen systeem voor de toelating van homeopathische geneesmiddelen kunnen maken. De Europese regelgeving stond hierbij niet in de weg. In Nederland is hiervoor niet gekozen: men bond slechts de aflevering van homeopathica aan een vergunningsplicht en kanalisatie.

Geformaliseerd werd de status van homeopathica door het Nederlands Besluit van 24 december 1991: het Besluit homeopathische farmaceutische producten. Dit besluit kende eigenlijk slechts één inhoudelijke bepaling en dat was de koppeling van de vrijstelling van registratie aan een verbod op het voeren van een indicatie. Met andere woorden: homeopathica mochten geen indicatie voeren of anders moesten ze worden geregistreerd op dezelfde wijze als de andere geneesmiddelen. Deze bepaling leverde kritiek op uit het veld: de grote groep van homeopathi-

sche zelfzorg-geneesmiddelen werd feitelijk verboden verklaard, omdat registratie volgens de normale procedure niet aan de orde was. De praktijk was dat alles op de markt bleef en of dat nu echte of homeopathica zijn of niet, deed niet ter zake. Je zou kunnen zeggen dat het een onuitvoerbaar besluit was.

Reeds lang is er in Europa een discussie aan de gang over de registratie van homeopathica en tenslotte kwam er een speciale Europese richtlijn tot stand. Dat het ontwikkelen van een registratieprocedure voor homeopathica niet zo simpel is, blijkt uit de periode van meer dan 30 jaar die de Europese Gemeenschap nodig heeft gehad, om een Richtlijn tot stand te brengen: pas in 1992 werd deze Richtlijn 92/73/EEG vastgesteld. Een aanwijzing voor de verschillen van inzicht die in de lidstaten bestaan ten aanzien van homeopathie, is het feit dat de richtlijn een aantal opties geeft, waaruit iedere lidstaat kan kiezen. Dit is een aanwijzing dat de vaststelling van de Richtlijn onder het sluiten van compromissen heeft plaatsgevonden. De richtlijn maakt onderscheid in twee soorten homeopathica. De eerste groep omvat middelen, die voor oraal en uitwendig gebruik zijn bedoeld, zonder een indicatie en in een verdunning van tenminste D4 en bovendien in een verdunning van tenminste één op 100 van een in de allopathische geneeskunde gebruikte dosis. Deze middelen worden dan ook zonder bijsluiter afgeleverd. De tweede groep omvat alle andere middelen.

Wat zijn de consequenties van deze Europese richtlijn en welke opties zijn er?

In de eerste plaats kon er voor gekozen worden om slechts registratie te eisen voor nieuw op de markt te brengen homeopathica. Voor deze optie is in Nederland niet gekozen. Hiervoor zijn drie redenen aangevoerd.

De eerste reden was dat vanuit de homeopathische farmaceutische industrie, verenigd in NEHOMA, werd aangedrongen om geen gebruik van deze optie te maken. Het motief daarbij is dat de export van homeopathica naar de andere Europese landen bemoeilijkt wordt indien niet een registratie in eigen land plaats heeft gevonden. Dit argument is door het ministerie van VWS overgenomen.

Daarnaast is gekozen voor registratie, ongeacht de datum van introductie, omdat anders de markt zeer onoverzichtelijk zou worden. Er zouden dan gelijkwaardige producten in de handel kunnen zijn, die in het ene geval wel, en in het ander geval niet registratieplichtig zouden zijn, namelijk afhankelijk van het moment van marktintroductie.

Tenslotte bestond zowel bij de overheid als in het veld de wens om het kaf van het koren te scheiden. Deze actie is minder efficiënt als het kaf ongeregistreerd en toch legaal op de markt kan blijven.

De tweede optie in de richtlijn is om een bepaalde groep homeopathica, namelijk de eerste groep waarvoor de zogenaamde vereenvoudigde registratie-procedure mag worden geïntroduceerd, vrij te stellen van registratie. Homeopathica geregistreerd in andere landen moeten echter dan wel op het grondgebied toegestaan worden. Dit geeft een onoverzichtelijke situatie. Ook deze optie is in Nederland niet gebruikt.

De derde optie is om geen bijzondere wijze van bewijs toe te laten voor homeopathische geneesmiddelen, die niet voor de vereenvoudigde registratieprocedure in aanmerking komen, de zogenaamde restgroep. De middelen zouden dan op de gebruikelijke wijze van het College beoordeeld moeten worden.

Dit zou de facto een blokkade betekenen voor het op de markt brengen van een grote groep homeopathica. Immers, het systeem van farmacologische en klinische proeven staat erg ver af van de grondslagen van de homeopathie. Deze optie was naar de mening van de wetgever geen reële optie, tenminste niet wanneer je besluit een bijzondere regeling voor homeopathica te treffen.

Overigens was bij de laatste twee opties van belang dat homeopathische geneesmiddelen, die in een andere lidstaat rechtmatig in de handel mogen zijn, dan ook in Nederland vrij zouden zijn, waardoor een eigen beoordeling niet mogelijk is. Alle homeopathica uit de EU zouden zonder meer in Nederland op de markt gebracht mogen worden, dus ook als wij het product als ongewenst beschouwen. Dit zou volgens het ministerie bovendien nadelig geweest zijn voor de concurrentiepositie van Nederlandse fabrikanten.

Uiteindelijk werd dus gekozen voor de meest verregaande implementatie van de richtlijn. Uiteindelijk kwam eind 1995 dan het wijzigingsbesluit in het Staatsblad. Het College werd belast met de registratie.

Het is nu in principe mogelijk homeopathica te registreren. Het besluit maakt onderscheid tussen de zogenaamde art 4 en art 6 producten en geeft aan hoe deze producten te beoordelen. Artikel 4 zijn enkelvoudige middelen voor oraal of uitwendig gebruik met een verdunning van ten minste D4, er mag geen indicatie worden gevoerd. Artikel 6 alle anderen: lagere verdunning dus hogere sterkte, andere toedieningsvorm, samengesteld product en middelen met een indicatie. Voor deze laatste producten worden nog aanvullende eisen vastgesteld.

Een misverstand wil ik graag rechtzetten. Onder het besluit homeopathische farmaceutische producten vallen ook antroposofische middelen. Maar deze vallen daar alleen onder wanneer er sprake is van een homeopathische bereidingswijze.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid van het College

Ik wil nu ingaan op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van het College. Door zijn taak om geneesmiddelen in het algemeen te beoordelen heeft het College een maatschappelijke functie gekregen. Ik zeg geneesmiddelen in het algemeen, het College beoordeelt zoals gezegd niet alleen allopathische geneesmiddelen maar ook sera, vaccins, bloedproducten en radiofarmaca. Het is zijn taak te zorgen voor werkzame en veilige geneesmiddelen die van goede kwaliteit zijn. Deze verantwoordelijkheid heeft het College enerzijds richting patiënten en consumenten, anderzijds richting beroepsgroepen zoals artsen en apothekers. Bovendien is het College verantwoordelijk voor informatie in de vorm van het aanhangsel IB (productinformatie of SmPC) en in de vorm van de bijsluiter. Belangrijke taak is het geven van informatie. Het College moet ook bereid zijn zich te verantwoorden omtrent de genomen besluiten. Tenslotte moet ik niet vergeten te vermelden dat het College natuurlijk ook deze verantwoordelijkheid heeft richting industrie. Immers de indus-

trie investeert in de ontwikkeling van geneesmiddelen. De industrie heeft daarom recht op een oprechte en eerlijke beoordeling. Homeopathica zijn als geneesmiddelen op de markt. U en ik kunnen niet onder deze harde realiteit uit. De alternatieve markt omvat ongeveer 8% van de totale geneesmiddelen markt. Er is kennelijk zowel bij voorschrijvers als bij consumenten behoefte aan dergelijke middelen. Een groot aantal zich al of niet terecht noemende homeopathica zijn als vrij verkrijgbare middelen op de markt. Het College ziet het als zijn taak zorg te dragen dat de homeopathica die op de markt verhandeld worden, met recht homeopathica kunnen worden genoemd en verder veilig en van goede kwaliteit zijn. Dat hoort ook bij de maatschappelijke taak van het College.

Heeft het College er moeite mee om van de overheid de taak te krijgen om homeopathica te registreren? Om die vraag te beantwoorden moet ik eerst de opmerking maken dat door het registreren van homeopathica geenszins de homeopathische geneeskunde officieel wordt erkend, door de overheid noch door het College. Ook worden homeopathische geneesmiddelen daardoor nu ineens niet als effectief erkend. Kan het College deze taak opnemen? Natuurlijk heeft het College hierover gedebatteerd. Het College heeft gemeend de uitdaging te moeten aanvaarden zodat er uniformiteit van het beoordelings regime is met wezenlijke beperkingen wat betreft de beoordeling van de klinische effectiviteit. Het is ook de uitdrukkelijke wens van de minister geweest de opdracht voor beoordeling aan het College te geven en niet aan een apart College voor de homeopathica. Het besluit is helder en duidelijk: het College heeft de taak gekregen om homeopathica te registreren. Die opdracht staat duidelijk in het besluit omschreven. Ik denk dat het goed is ons te realiseren dat daardoor aan homeopathica dezelfde eisen als aan andere geneesmiddelen worden gesteld wat betreft de kwaliteit en veiligheid. Eenduidigheid is daardoor gewaarborgd. Er komt geen tweede beoordelingscollege met het risico op eigen afwijkende criteria. Die argumentatie is voor het College belangrijk geweest.

Criteria van beoordeling

Op welke criteria beoordeelt het College homeopathica? Het College heeft het altijd als een taak gezien om in zijn beoordelingscriteria transparant te zijn. Industrie en beroepsgroepen moeten duidelijk weten welke criteria het College hanteert. Natuurlijk kan er discussie zijn maar het College is er veel aan gelegen om in zijn beoordeling consequent, consistent en transparant te zijn. Gelijke monniken, gelijke kappen. Dit geldt voor alle geneesmiddelen, dus ook voor homeopathica.

Waarom moet nu een homeopathisch middel voldoen. Ik zal de principes die in het besluit zijn vastgelegd, aangeven:

- Het homeopathisch middel moet voldoen aan de definitie zoals verwoord in artikel 1 van het besluit en die de basis vormt voor de uitvoering van de homeopathische richtlijn in heel Europa.
- De grondstof dient wat betreft de herkomst gedocumenteerd te zijn en van constante en controleerbare kwaliteit te zijn.
- De bereidingswijze moet beschreven staan in de Duitse of Franse Farmacopee als homeopathische bereidingswijze.

Deze drie eisen zijn cruciaal. Wanneer een aangemeld middel aan deze eisen voldoet en het middel naar het oordeel van het College van goede kwaliteit en veilig is, kan inschrijving volgen.

Voor een aantal van de zogenaamde art 6 producten, namelijk die met een medische claim of indicatie, zal daarnaast aannemelijk moeten worden gemaakt dat het middel voor de aangegeven indicatie ook zoals het besluit zegt "met succes is toe te passen". Het College beseft dat werkzaamheid op geen enkele manier op de voor allopathische geneesmiddelen gebruikelijke wijze kan worden aangetoond. Daarom is gekozen om op de verpakking van homeopathische middelen de volgende woorden op te nemen. "De werkzaamheid van dit homeopathisch middel is door het College ter beoordeling van geneesmiddelen niet met wetenschappelijke criteria beoordeeld". Waarom deze tekst? Het College is er veel aan gelegen om alle geneesmiddelen eenduidig te beoordelen. Van alle allopathische geneesmiddelen moet werkzaamheid zonder uitzondering op de klassieke manier zijn aangetoond. Is dat niet mogelijk dan worden allopathische geneesmiddelen geweigerd. Voor homeopathica is door de wetgever bepaald dat dit anders gebeurt. Er is dus verschil in beoordelingswijze. Dit verschil moet de consument ook duidelijk zijn. Ik maak U er op attent dat op het etiket van de artikel 4 producten vermeld moet zijn dat het een homeopathisch middel zonder goedgekeurde indicatie is.

Op dit moment moeten alle artikel 6 producten zijn aangemeld. Registratie zal in een latere fase plaatsvinden. Bij die aanmelding wordt getoetst op een aantal basale criteria. In totaal zijn er 10.104 producten aangemeld. Van ongeveer 20% hiervan is de aanmelding geweigerd! Belangrijke redenen waren het niet gedocumenteerd zijn van de grondstof, aanwezigheid van andere actieve bestanddelen zoals een fytotherapeuticum of een lokaal anestheticum, aanwezigheid van verdunde bestanddelen die geen deel uitmaken van de homeopathische geneeswijze of verwijzing naar de toepassing van niet homeopathische-literatuur.

Conclusie

Ik hoop u globaal te hebben duidelijk gemaakt waarom het College homeopathica moet gaan en zal gaan beoordelen. Het registreren van homeopathica gebeurt op grond van een bijzondere regeling neergelegd in een apart besluit. Ik heb U het stramien aangegeven hoe het College denkt zijn taak uit te voeren. Natuurlijk is de taak niet eenvoudig. Maar dat geldt ook voor een groot aantal andere producten. Ook binnen de allopathica zijn beoordelings accenten verschillend, denk daarbij maar aan bloedproducten, vaccins, allergenen of radiofarmaca. Door het kaf van het koren te scheiden draagt naar mijn mening het College bij om middelen die nu eenmaal een plaats op de markt hebben op een veiliger wijze kunnen worden toegepast. Het College is zich bewust dat er in het veld hierover verschillend gedacht wordt. Maar een ieder moet zich realiseren dat met het registreren van homeopathica het College slechts een taak uitvoert die door de wetgever hem is opgedragen. Die taak heeft het gekregen om de veiligheid van het gebruik van homeopathica te vergroten. Daarbij is het College zich bewust dat het een maatschappelijke taak vervult.